

Trafik för en attraktiv stad

TRAST är en vägledning och ett hjälpmedel för planering för trafiksystemet. Trast anger att för barn ska särskild ansträngning göras för att hitta former för delaktighet.

Barn behöver särskild omtanke. Barn är beroende av en fungerande kollektivtrafik och möjligheter att ta sig fram till fots eller per cykel. Det komplexa begreppet tillgänglighet bygger på ett samspel mellan trafik och bebyggelse. För att få ett bra och välfungerande trafiksystem är det viktigt att planeringen för gång- och cykeltrafik finns med redan i den övergripande samhällsplaneringen. Gång- och cykelstråken bör utformas så att det är mer attraktivt att välja dessa färdvägar än att gå längs biler eller att gena över gräsmattor eller rabatter.

En god tillgänglighet för barn består främst i en säker och trygg närmiljö samt säkra och trygga vägar till skolan, kompisar, idrottshall m.m. En säker och trygg miljö för barnen kan definieras som en miljö som är så säker och trygg att föräldrarna vågar låta barnen röra sig själva i miljön. Föräldrarna ska med andra ord inte uppleva att det finns risk för att barnen ska råka ut för någon trafikolycka. Där det finns risk för konflikt mellan barn och biltrafik måste biltrafiken hålla låg hastighet dvs. max 30 km/tim.

Tryggheten påverkas också av den upplevda risken för överfall. Gångstråk som används mycket av barn bör därför planeras så att mörka partier, nära buskar och träd, undviks. Stråken kan hellre ligga där det är liv och rörelse. Tillgänglighet för barn kan mätas som andel säkra och trygga gång- och cykelvägar till skolan, andel elever som går/cyklar till skolan eller som går/cyklar till kompisar eller fritidsaktiviteter. Dessa uppgifter tas fram genom inventeringar och enkäter.

Vilken definition på tillgänglighet bör användas då det gäller barn och transportsystemet? Uppenbart är att det behövs kriterier för att definiera tillgänglighet utifrån barns möjlighet att på egen hand förflytta sig i transportsystemet. Preciseringsmålet är att barns självständiga transporter ska öka och det ska ske under säkra former. I huvudsak innebär det att barn ska ha en grundläggande tillgänglighet som gående och cyklister samt som kollektivtrafikresenärer (för 15 åringar finns även resor med moped). Med utgångspunkt av barn som gående och cyklister; vilka krav kan ställas på transportsystemet som ger tillgänglighet under säkra former? Som konkretisering är formulerad ska det för barn både innefatta tillgänglighet och trafiksäkerhet.

Barns möjlighet att på egen hand ta sig till och från skolan som fotgängare och cyklist är starkt beroende av skolans lokalisering. Antalet barn i skolan varierar över tid. I perioder när barnantalet minskar så läggs vissa skolor ned. Även det fria valet av skola påverkar barns möjlighet till självständiga förflyttningar, troligtvis främst genom ett längre avstånd. När en skola ska etableras bör en viktig utgångspunkt (förutom elevunderlag m.m.) vara att skolan lokaliseras så att det är möjligt för barn att på egen hand, med god säkerhet ta sig till och från skolan.

I punktform ingår följande komponenter i tillgänglighet för barn:

- Trafiksäkerhet (faktisk och upplevd)
- Trygghet (faktisk och upplevd)
- Rörelsefrihet
- Trafiksystemets utformning
- Möjlighet att använda olika färdssätt
- Bostadens geografiska läge
- Målpunkters geografiska läge
- Avstånd
- Tillgång till elektronisk kommunikation

- Barnets förmåga att klara sig i trafiksystemet
- Föräldrars tillgång till bil
- Barriärer
- Hälsa

Den faktiska eller upplevda trafiksäkerheten för barn och föräldrar påverkar enligt undersökningar val av färdssätt. Möjlighet att använda olika färdssätt och start och målpunkt har också direkt påverkan på val av färdssätt. De särskilda hänsyn som måste tas till barn i transportsystemet är att de inte alltid har förmåga att visa ett korrekt trafikbeteende, på grund av mognadsfaktorer. På senare tid har hälsoaspekterna alltmer uppmärksammas genom forskningsresultat som visar att ett alltför stillasittande liv kan ge hälsoproblem senare i livet.

Ca 85 procent av befolkningen bor i tätort och därför är det främst i det kommunala vägnätet som åtgärder är effektiva för att öka barns möjligheter till självständiga förflyttningar. Därför är det av vikt att Trafikverket samverkar med kommuner kring olika förbättringsåtgärder för att öka tillgänglighet för barn i transportsystemet.